

KARIN FOSSUM

DE MOORD OP
HARRIET KROHN

PSYCHOLOGISCHE THRILLER

Karin Fossum

DE MOORD OP HARRIET KROHN

Psychologische thriller

Uit het Noors vertaald door Annemarie Smit

Julie. Lieverd.

Lees je deze brieven? Ik hoop het, maar ik eis het niet, ik hou me op de achtergrond. Ik heb je niets te bieden en ik begrijp dat je verbitterd bent. Toch schrijf ik je, want ik ben tenslotte je vader. Het schrijven is een prettige gewoonte geworden, ik word er rustig van. Jij weet immers hoe het is, hoe het met me gaat. Jan en alleman zit achter me aan omdat ik ze geld schuldig ben, ik voel me net een stuk opgejaagd wild. Goede vrienden heb ik niet meer, alleen obscure contacten. Herinner je je Bjørnar Lind nog? Hij was mijn beste maatje, we kennen elkaar al sinds onze jeugd, maar nu wil hij niets meer met me te maken hebben. Ik ben hem tweehonderdduizend kronen schuldig en ik weet niet waar ik die vandaan moet halen. Ik ben bang dat hij lui op me afstuurt, bang voor wat ze met me zullen doen als ik niet betaal. Er doen geruchten de ronde in het wereldje dat hij louche incasseerders probeert in te schakelen. Weet je wat die met je doen? Ze knippen met een snoeischaar je vingers af, alleen al bij de gedachte word ik onwel. Het is zo al moeilijk genoeg. Mijn werkloosheidsuitkering is niet voldoende om van rond te komen, het lukt me niet om mijn rekeningen bij te houden en ook nog mijn schulden te betalen.

Kwam er maar eens een eind aan! Het is mijn eigen schuld dat het zover gekomen is en jij moet je geen zorgen maken, denk maar aan jezelf en wees vrolijk. Jij moet jong en gezond zijn en aan de toekomst denken! Maar je moet weten dat ik op mijn eigen armzalige manier probeer orde op zaken te stellen. Ik geef het heus niet op, ook al zit ik tot mijn nek in de ellende, ik heb plannen. Dromen. Ik denk koortsachtig na om een oplossing te verzinnen. Mijn hersens malen maar door, ze staan op springen. Wanneer hebben wij elkaar het laatst gezien? Op 27 mei, weet je nog? We hadden ruzie. Ik probeerde je alleen maar uit te leggen hoe dat gaat met het gokken. Dat ik het niet kon laten, dat het een passie is, een verslaving. Je sloeg het portier van de auto hard dicht en ik dacht: ik zie haar nooit meer terug, dit was mijn laatste kans. Ik reed naar huis met het gevoel dat ik totaal mislukt was. Er moet toch een oplossing zijn! Misschien zie ik die gewoon niet? Ik staar in de toekomst tot mijn ogen tranen en branden, ik ren door het huis, ik bijt op mijn lippen tot ze bloeden. Ik denk vaak aan mama, met spijt en weemoed. Aan wat ze allemaal door moest maken, vanwege mijn waanzin. Vroeger was alles veel gemakkelijker, zij was degene die op ons paste en alles regelde. Ze was een soort corrigerende factor. Ik kan maar niet begrijpen dat ze er niet meer is. Ik ga elke week een keer naar haar graf en dat is elke keer weer even zwaar. Vaak zou ik het liefst op mijn knieën vallen en de grond open graven, het dekfel van de kist rukken en haar terugnemen. Gisteren heb ik een erica bij haar steen geplant, je weet wel, zo'n volle plant met roodpaarse bloempjes die goed tegen de vorst kan en veel weg heeft van gewone heide. Je moet weten dat ik de boel daar een beetje bijhoud, met planten, wieden en besproeien. Soms kijk ik of ik kan zien of jij er misschien geweest bent en er wat hebt rondgescharreld. Is dat zo? Sta je daar in je eentje te

huilen? Die bevestiging, het inzicht dat de dood ons allemaal treft, bevalt me wel. Misschien verdorren we gewoon, zoals oma ook zit te verdorren. Als ik heel diep in de put zit zie ik de dood als een verlossing, ik heb opa's oude revolver nog, weet je. Vergeef me dat ik zo openhartig ben, je bent niet verantwoordelijk voor mij. Ik zal wel niet zo oud worden, ik ben nu al zo moe. Stel je voor, oma is al negenenzeventig. Maar ze zit roerloos in een stoel en leeft amper nog. Een soort sluimering waarin niets gebeurt. Maar haar scherpe profiel is nog hetzelfde, met de vooruitgestoken kin die jij geërfd hebt. Zelf kan ik niet in zo'n sluimering wegzakken, elke cel in mijn lichaam beeft. Het bloed golft door mijn lichaam, mijn vingers trillen. 's Nachts lig ik in het donker te luisteren, dit oude huis kraakt en zucht dat het een aard is, ik slaap niet veel. Komen ze daar, denk ik, heeft mijn laatste uur nu geslagen? Vandaag ben ik naar het arbeidsbureau geweest, maar niemand zit op een man van middelbare leeftijd te wachten. Bovendien heb ik geen goede getuigschriften, niets om te laten zien of om over op te scheppen. Julie! Ik geef het niet op, al moet ik tot het uiterste gaan. Ieder uur van de dag benut ik om een oplossing te vinden. Alles draait om geld dat ik niet heb. Dingen die ik me niet kan veroorloven, projecten die ik niet kan afmaken, schulden die ik niet kan aflossen. Alles draait om angst en schaamte, de paniek die ik voel elke keer als de deurbel gaat, de lange uren voordat ik eindelijk in slaap val, het enige moment van de dag dat ik kan ontspannen. Tenzij ik dan over de ondergang droom. Het leven kan zo niet doorgaan, dit vergt te veel van mijn krachten. Aldoor die angst, mijn hart dat bonkt. Mijn eigen zielige gezicht als ik in de spiegel kijk, de wetenschap dat ik er een puinhoop van heb gemaakt. Door een karakterfoutje. Een zwak voor gokken, voor kansen en geluk.

Ik vraag je niet om vergeving, alleen om een beetje begrip. Ik ben een andere weg ingeslagen. Aan het gokken beleef ik weinig plezier meer, ik denk dat ik een speelautomaat voorbij kan lopen zonder dat het geld in mijn zak brandt. Maar er is iets met die fonkelende lichtjes, daardoor raak je in een soort roes. Voor de gokkast staat de tijd stil en ben ik springlevend. Ik neem de automaat in bezit, beheers hem, daag hem uit, hij begroet me uitbundig met zijn lampjes en zijn muziek, trekt me mee, lokt me. En ik geef me over, laat me gaan, droom. Jij vindt me misschien zwak, maar dat is slechts de halve waarheid. Als je eens wist hoe wanhopig ik ben, hoever ik bereid ben te gaan als wij maar weer met elkaar in contact komen. Jij bent alles wat ik heb. Ik heb het gevoel dat ik op de rand van de afgrond sta en ik weet niet hoe het moet aflopen. Ik heb geen vrienden, geen werk, geen kinderen. Nee, dat is niet waar, ik heb wel een kind, ik heb jou altijd nog, ook al heb jij mij niet nodig, wil je me niet zien. Misschien heb je me af en toe weleens gezien, ik zit voor je school in de Honda, verstopt tussen de auto's op de parkeerplaats. Ik zie je naar buiten komen, samen met al je vriendinnen, zie dat je lol hebt, lacht en gezond bent. Ik zie je prachtige rode haar als een wolk rond je gezicht staan. Is er überhaupt plaats voor mij in jouw leven? Ik weet niet of ik het nog kan volhouden, als je voor- goed je handen van me af trekt. Ik zal eenzaam oud worden, zonder enig menselijk contact. Van alle ongelukken die een mens kunnen treffen, is eenzaamheid de ergste. Dat je in deze miserabele wereld niemand hebt om samen mee te janken. Het enige waar ik in mijn leven trots op ben, ben jij. Maar je ziet er zo mager uit, Julie, eet je wel genoeg? Je moet je warmer kleden, het is winter. Dat zou mama ook gezegd hebben, als ze je zo zonder sjaal zag. Je luisterde altijd naar wat zij zei. Kun je je die gelukkige tijd nog herinneren? Toen ik nog als

autoverkoper werkte. Ik was een goede verkoper, vertrouwenwekkend en deskundig, en ik herinner me nog goed het prettige gevoel als ik de grote bel kon luiden omdat er weer een auto was verkocht. Het gevoel succesvol te zijn, een deel van de wereld te zijn. Als ik 's avonds bij jou en mama thuiskwam, in de warmte en het licht. Het is niet licht meer, mijn leven verdwijnt in de duisternis. Als ik schrijf ben je zo dichtbij. Dan is het net alsof ik je hand vasthoud, ik durf je niet los te laten. Luister naar me! Denk aan me, laat me voelen dat ik een deel van je leven ben! Heb je het naar je zin waar je nu woont? Gaat het goed op school? Ik droom ervan indruk op je te maken, je te geven wat je het liefst zou willen hebben. Ik geloof niet in wonderen, maar ik geloof wel dat je je eigen lot kunt keren, het is een kwestie van fantasie en wil. Van volharding en moed. En ik geloof ook dat alles zijn prijs heeft. Zoals het er nu voorstaat, zal ik alles doen wat in mijn macht ligt, ik heb niets te verliezen. Voor me liggen alleen donkere, afschuwelijke dagen.

Er loopt een man door de duisternis.

In het licht van de straatlantaarns is hij een paar seconden zichtbaar, dan wordt hij opgeslokt door het donker en komt hij weer tevoorschijn, alsof hij slechts in korte flarden bestaat. Zo voelt hij het, zo is zijn leven geworden. Hij leeft op en begint te gloeien, om vervolgens weer te doven, het komt en gaat als een hete, rillerige koorts. Hij balt zijn vuisten in zijn zakken terwijl hij daar zo hakkeland voortstapt, maar hij trekt niet de aandacht. Niemand draait zich om om hem

na te kijken, hij is een gewone, kalende man van middelbare leeftijd en hij denkt, bijna verbaasd, terwijl hij daar loopt, dat het aan de buitenkant niet te zien is. Wat ik straks ga doen. Wat weten de mensen toch weinig. Ik loop hier tussen hen, en kijk, ze haasten zich nietsvermoedend voort, verzonken in hun eigen gedachten.

De gezichten van de mensen die hem tegemoetkomen zijn uitdrukkelingsloos. Hij ziet geen geluk, geen blijdschap over deze dag en het leven, of over de neerdalende sneeuwvlokken. Het leven dat ze maar een armzalig tijdje bezitten en dat ze zo vanzelfsprekend vinden, glijdt langzaam voorbij, terwijl ze over een ander leven op een andere plek dromen. Over liefde, zorg, alles wat eens mens nodig heeft. Hij loopt maar door, wil het liefst omkeren, maar weet dat het te laat is, daarvoor is hij al te ver. Hij kan nauwelijks begrijpen dat hij zover is gekomen, maar hij zet de gedachte van zich af en laat zich voortstuwen, laat zich voortdrijven door de angst en het onvermijdelijke. Hij staart in de afgrond die zich voor hem opent, bodemloos. De val maakt hem doodsbang, de val is aanlokkelijk. Hij knijpt zijn handen dicht in zijn zakken, denkt met angst aan zijn vingers, aan een snoeischaar die door de dunne huid snijdt en het bloed dat driftig uit de stompjes naar buiten pompt. Hij wordt misselijk. Hij kan het beeld niet van zich afzetten. Hij is gedwongen ergens anders heen te gaan, ook al heet die plek ontzetting. Hij draagt een grote schaamte mee, hij draagt een ellendig leven mee, hij is ten einde raad, hij moet nu iets doen. Af en toe kijkt hij op naar de nietsvermoedende mensen. Zij zien de afschuw niet die langzaam in hem groeit. Groeit het al, denkt hij, is het al begonnen, gebeurt dit echt? Is de stad niet een toneel, is dit geen film? De huizen doen hem aan papier-maché denken, de mensen zijn figuranten. Nee, dit is echt, hij balt zijn

vuisten, voelt hoe zijn spieren zich spannen. Het is begonnen, hij zet zich schrap, hij loopt als op rails.

Zijn onderlip is gebarsten, hij weet niet wanneer dat gebeurd is, hij proeft de zoetige smaak van bloed op zijn tong, vindt dat het lekker smaakt. Later, als alles voorbij is, zullen de mensen boos zijn, ze zullen hun handen voor hun gezicht slaan en hem veroordelen. Ook al kan hij het uitleggen. Hij weet dat hij het kan uitleggen, stap voor stap, de moeizame weg, de grote afgrond onder hem, als hij er de tijd maar voor krijgt. Als ze maar naar zijn verhaal willen luisteren. Maar de mensen hebben geen tijd, ze hebben hun eigen trieste verhalen. O, zijn leven is zo zwaar, hij is zo alleen! Dat denkt hij terwijl hij over straat loopt, met zijn handen diep in zijn zakken, met zijn blik op de sneeuwprut op de stoep.

Hij is niet bijzonder groot, maar stevig gebouwd en hij draagt een groene parka. De capuchon van de parka vult zich langzaam met sneeuw. Hij heeft een breed gezicht, zijn grijze ogen staan dicht bij elkaar, hij is geen knappe man om te zien, maar ook niet echt lelijk. Een voorhoofd, brede kaak en een stevige, behaarde kin. Hij draagt laarzen met doorgestikte zolen, het leer is versleten en neemt vocht op, zijn tenen zijn gevoelloos. Hij merkt het nauwelijks, er is zo veel om aan te denken. Nee, hij durft nu niet te denken, hij maakt zijn hoofd leeg, is slechts een vastberaden organisme dat niet achterom kijkt. Hij moet nu recht op zijn doel af gaan, de angst weren. Die hangt als een kleurloos gas om hem heen, hij durft bijna geen adem te halen. Hij passeert een etalage vol spiegels; plotseling valt zijn blik op zijn eigen gezicht en geschrokken kijkt hij snel een andere kant op. Zijn gezicht is zo naakt, zijn ogen liggen diep. Hij wendt zich af, hij loopt maar door, een sterke, compacte gedaante met ronde, brede

schouders, en hij loopt in cadans, doelbewust. Steeds als zijn laarzen op de stoep neerkomen, spat de sneeuwprut alle kanten op, een nat, gorgelend geluid. Niets kan hem tegenhouden. Toch denkt hij: stel dat ik nu iemand tegenkom, een oude vriend bijvoorbeeld, dan raken we misschien aan de praat over ditjes en datjes en over vroeger. We zouden een pilsje kunnen pakken in *Dickens* en alles zou veranderen. Maar er komt geen oude vriend. Hij heeft geen vrienden, niet meer, ook geen werk, hij heeft zich teruggetrokken, hij leeft in zijn eigen wereldje. Leeft in angst en verdriet en bezorgdheid. Zijn wereld is klein en ellendig. Het is 7 november en er valt natte sneeuw. Grote natte vlokken. Hij steekt een sigaret op, inhaleert diep, vult zijn longen met rook. Het schrijnt, hij begint te hoesten, maar weet dat het overgaat. Dan ziet hij het Jet-benzinestation met de felle, gele neonreclame. Hij kijkt omhoog naar de grote reclameborden van H&M. Ze vullen de gevel van de flat rechts van hem. Gek is dat, denkt hij, over de weelderige vrouw in het kanten ondergoed, dat ze zo naakt is op deze kille avond. Toch lijkt ze zich behaaglijk te voelen. Zelf is hij nat en koud, maar dat deert hem nauwelijks. Het is iets wat hij vaag registreert, alsof hij zichzelf van een afstand gadeslaat. Dan ziet hij de deur van de bloemenwinkel. Meteen mindert hij vaart. Hij loopt het laatste stukje en kijkt stiekem door de etalage naar binnen. Hij kan nu niet meer stoppen, want hij bevindt zich op deze rails en pal voor hem gaat het steil naar beneden, tot alles in het duister verdwijnt. Tegelijkertijd verzet alles in hem zich ertegen, is hij geschokt, hij begrijpt niet dat het mogelijk is, dat het zover met hem gekomen is. Dat er een simpele taak voor hem ligt, een verachtelijk plan. Hij, die goeie ouwe Charlo. Charles Olav Torp. Een doodgewone man. Iemand die een beetje pech heeft gehad, die misschien een beetje zwak is,

maar verder een prachtkerel. Of is hij soms geen prachtkerel? Hij denkt van wel, hij klemt zijn tanden op elkaar, duwt met zijn lichaam tegen de zware deur die naar binnen openzwaait. Hij hoort een belletje. Het broze, klingelende geluid ergert hem. Hij wil het liefst geruisloos binnenkomen, niemand mag hem zien, niemand mag hem horen. Hij blijft midden in de zaak staan. Meteen ruikt hij de geur in de winkel, zoet en bedwelmend. Het wordt hem te veel, hij voelt zich een ogenblik licht in zijn hoofd en moet zijn voet opzij zetten omdat hij duizelig wordt. Het is lang geleden dat hij iets gegeten heeft, was hij dat vergeten? Hij weet het niet meer. Deze dag is voor hem één dikke waas, het is alsof hij zojuist wakker is geworden en op de rand van de afgrond tot zichzelf komt. Zijn blik zwerft onrustig door de winkel. Het is hier binnen één klein oerwoud van bloemen en groen, bladeren en kruinen. Hij ziet zijden bloemen en gieters, plantenvoeding en bladglans, kransen van gedroogde rozen. Een onbeschrijflijke overvloed aan bloemen. Hij leest exotische namen, chrysant en erica, hibiscus en monstera. Achter de toonbank staat een jong meisje te wachten. Ze doet hem aan zijn dochter Julie denken, maar ze is niet zo mooi als zij, want Julie is de mooiste, de allerbeste. Zijn hart bonkt week als hij aan zijn dochter denkt. Tegelijkertijd voelt hij een dofpe pijn en zijn verraad dringt in al zijn volle, afschuwelijke omvang tot hem door. Hij slikt het weg en recht zijn rug, kijkt weer naar het jonge meisje, ze is tener en blond met lange vlechten en wat hem vooral opvalt zijn haar smalle polsen, zo ongelooflijk dun en wit. Ze is jong, denkt hij, en haar botten zijn soepel als van een jong katje. Ze kan met gemak zowel een spagaat als een brug maken misschien, hij denkt van wel. Ze heeft een gezonde huid, roze en bijna ongelooflijk transparant. Ze heeft haar blik verlegen neergeslagen.

Overal staan rode en blauwe plastic emmers met bloemen erin. Rozen, ziet hij, rode en gele, en andere soorten waar hij de naam niet van kent. Hij blijft staan en kijkt om zich heen, aarzelend, met zijn handen in zijn zakken. Heel even is hij overweldigd. Hij voelt zich enorm blootgesteld in het felle licht, alleen met het jonge meisje dat nog steeds staat te wachten. Ze kijkt hem nu aan, ze is onzeker, maar beleefd. Ze vindt het fijn om daar te staan, ze houdt van haar werk. Ze gaan zo sluiten en dan gaat ze naar huis, naar een warm bad. Misschien iets lekkers te eten, misschien iets op de televisie. Of een lang telefoongesprek met een hartsvriendin. Hij weet het niet, maar hij ziet dat ze het naar haar zin heeft, dat ze tevreden is met haar leven. Er zijn natuurlijk mensen die tevreden zijn, denkt hij, dat moet wel, anders zou de wereld zijn weggekijnd, en zouden struiken en andere gewassen ongehinderd door zijn gegroeid, tot ze alle sporen van het menselijk ras hadden overwoekerd. Dat zou mooi zijn geweest, denkt hij, een door en door groene aardbol zonder mensen, alleen een paar grazende dieren en wat fladderende, krijgende vogels. Het meisje is mager, maar ze ziet er goed uit. Ze zal wel genoeg eten, denkt hij, misschien doet ze aan sport, wordt ze nergens dik van. Of ze is erfelijk belast met een magere familie. Hij speculeert, rekt de tijd, voelt zijn hart onophoudelijk slaan, voelt dat zijn wangen warm zijn, hoewel hij net een eeuwigheid door de straten heeft gelopen, in cirkels door de stad, grijs van de natte sneeuw en de mist. Hij heeft op de oever van de rivier in het water staan staren, hij heeft daar een uitkomst in gezien. Van de kant springen, naar de bodem zinken. Dat gaat snel, dacht hij, eerst voel je een snijdende pijn, dan wordt je hoofd gloeiend heet en krijg je een rode waas voor je ogen. Alles passeert de revue. De ziekte van Inga Lill, Julies wanhoop, zijn eigen ziekelijke goklust.

Hij dwingt zijn gedachten naar de achtergrond. Alles zal nu werkelijkheid worden. Wat hij dagen- en wekenlang in zijn fantasie voor zich heeft gezien, zal gaan gebeuren. Dit is de eerste stap. Zo onschuldig, zo vertrouwenwekkend, een boeket bloemen kopen. Het meisje wacht geduldig, maar wordt onzeker omdat hij niets zegt. Ze verplaatst haar gewicht van haar ene voet naar de andere, haalt haar handen naar zich toe, legt ze weer op de toonbank. Aan haar vingers heeft ze dunne ringen, haar nagels zijn rood gelakt. Ze duwt de vlechten naar achteren, ze zijn blond en glanzen als nylon-touw, het volgende moment vallen ze weer naar voren en hangen ze voor haar borsten. En hij weet dat als ze 's avonds naar bed gaat en de elastiekjes eruit haalt, ze door die vlechten een enorme bos haar krijgt. Wat zijn ze jong, deze meisjes, denkt hij, zo glad, zo doorschijnend. Hij denkt aan rijstpapier, porselein en zijde, hij denkt aan dun glas. Hij ziet haar aderen als een fijn, groen netwerk onder de huid van haar polsen. Daar pulseert het leven doorheen met voeding en zuurstof, met alles wat ze nodig heeft om in leven te blijven. Weer haalt hij diep adem. Het licht in de winkel, de sterke geur van rozen en de bijna weëige warmte worden hem te veel. Zijn ogen prikken. Hij voelt dat zijn hartslag toeneemt en balt stevig zijn vuisten, hij voelt de nagels in zijn huid steken. Pijn, denkt hij, dit gebeurt echt. Nee, er is niets gebeurd, nog niet, maar de tijd verstrijkt en vroeg of laat ben ik daar. Waar? Wordt het vreselijk? Het meisje achter de toonbank doet nog eens een poging, ze glimlacht beleefd, maar hij beantwoordt haar glimlach niet. Zijn gezicht is onbeweeglijk. Hij weet dat hij zou moeten glimlachen, zodat hij een normale klant lijkt, een man die iets leuks doet. Die een bos bloemen koopt. Maar hij is geen normale klant en het is helemaal niet leuk.

Aarzelend loopt hij naar de toonbank, waggelend met zijn brede lichaam. Hij is niet zeker van zijn stem omdat hij die al een poosje niet heeft gehoord, daarom legt hij er wat extra kracht in.

‘Ik wil graag een gemengd boeket hebben’, zegt hij en hij schrikt van het geluid van zijn eigen luide stem. Mijn voeten zijn nat, denkt hij, mijn laarzen zijn niet waterdicht. Het koude zweet loopt over mijn rug, maar mijn wangen zijn gloeiend heet. Ik weet niet zeker of dit echt is. Moet ik hier geen ander gevoel bij hebben, moet ik niet bewuster aanwezig zijn? Ik denk zo veel raars. Heb ik het niet meer in de hand? Nee, ik ben doelbewust, ik ben zeker van mezelf. Ik heb een plan gemaakt en daar houd ik me aan. Hij wordt onderbroken in zijn gedachten doordat het meisje iets zegt.

‘Is het voor een speciale gelegenheid?’ vraagt ze. Haar stem klinkt lief en kinderlijk, een beetje aanstellerig, ze doet zich jonger voor dan ze is, ze beschermt zichzelf, zodat hij haar behoedzaam zal behandelen. Zo doen vrouwen dat, en hij vergeeft het haar, maar alleen omdat ze jong is. Volwassen vrouwen moeten zich als volwassenen gedragen, hij kan een dergelijke aanstellerij bij oudere vrouwen niet uitstaan, wanneer ze voordeel willen halen uit hun zogenaamde zwakke geslacht, terwijl ze eigenlijk taai, volhardend en slim zijn en veel uitgekookter dan mannen. Het doet hem aan Inga Lill denken. Zij gedroeg zich vaak zo, vooral in het begin. Ze mat zich een suikerzoet toontje aan, likte zich in en ging in deking achter al die vrouwelijkheid, gaf hem het gevoel dat hij een bruuw was, omdat hij altijd rechttoe-rechtaan was. Inga Lill, je bent er niet meer, je weet niet wat er gebeurt, en daarvoor dank ik God op mijn blote knieën. Ik raak het overzicht kwijt, beseft hij, ik begin te beuzelen, ik moet nu snel ter zake komen. Hoe oud is ze, vraagt hij zich af terwijl hij

het meisje gadeslaat. Achttien? Ze is ouder dan Julie en die is zestien. Het maakt niet uit, ik ken haar niet, we zullen elkaar nooit weer zien. Er komen hier zo veel mensen en ze blijven haar geen van allen bij, want ze is jong en ze leeft als jonge meisjes doen. Grote delen van de dag droomt ze over alle fantastische dingen die haar misschien ooit zullen overkomen.

Ze stroopt haar mouwen op en gaat aan de slag.

Haar dieprode truitje zit strak, ze lijkt een bloem, een slanke tulp, fris, rank en blozend. Ja, het is voor een heel speciale gelegenheid, mijn God, ze moest eens weten! Maar hij wil niet praten, wil niet meer blootgeven dan strikt noodzakelijk. Bloemen kopen is iets alledaags en kan later niet in verband worden gebracht met dat andere wat hij straks gaat doen. Wat gaat hij doen, waar zal het eindigen? Hij weet het niet, hij stort zich in de diepte, op zoek naar een oplossing. Een overgang naar iets anders. Hij kijkt de winkel rond. De zaak staat goed bekend. Elke dag komt hier een groot aantal klanten binnen, hij ziet in gedachten een gestage stroom van mensen die in en uit lopen. Eindeloos veel gezichten, duizenden bestellingen, boeketten in allerlei kleuren. Hij valt niet op in zijn groene parka. Hij zorgt er de hele tijd voor dat hij zijn blik neerslaat, dat hij de aandacht van het meisje niet op zich vestigt. Al die bloeiende bloemen in die grote emmers! Hij kan bijna niet begrijpen dat ze uit de zwarte, natte aarde komen. Stof zijt ge en tot stof zult ge wederkeren, denkt hij, en uit dat stof groeien bloemen. Paardenbloemen of brandnetels. Precies zoals het zijn moet, de dood kan nooit zo erg zijn als zijn reputatie, dat weet hij heel zeker. Het meisje wacht geduldig. Ze is bloembinder. Ze is trots op haar vak. Ze is een kunstenaar met bloemen. Ze kan niet zomaar wat bij elkaar graaien, toevallig, het is een kwestie

van compositie, van vorm en kleur en geuren, ze maakt nooit twee identieke boeketten. Ze heeft een eigen stijl, maar ze heeft iets nodig om op gang te komen. Een aanwijzing, een idee. Maar die krijgt ze niet. Charlo is zwijgzaam en weinig behulpzaam.

‘Voor een vrouw?’ vraagt ze voorzichtig. Ze voelt zijn onwil, ze begrijpt het niet en voelt zich ongemakkelijk. Het lijkt hem weinig te kunnen schelen, alsof hij hier namens iemand anders is, hij lijkt slecht op zijn gemak, nerveus. Het lijkt alsof hij enorm transpireert, hij staat stil te wiebelen, heeft zijn kaken stevig op elkaar geklemd. Misschien gaat hij op ziekenbezoek, denkt ze. Zoiets kun je nooit weten.

Charlo knikt, maar hij beantwoordt haar blik niet. Dan bedenkt hij dat hij de winkel sneller zal kunnen verlaten als hij helpt en meewerkt. Hij moet zijn hoofd er nu bij houden, hij moet niet afdwalen, hij heeft een project af te maken. Mijn zenuwen, denkt hij, die moet ik in bedwang houden. Hij wist dat het zo zou gaan. Hij richt zijn aandacht weer op zijn doel.

‘Ja’, zegt hij. ‘Voor een vrouw.’ Weer klinkt zijn stem te bars en in een voor zijn gevoel verstandige opwelling voegt hij eraan toe: ‘Ze is jarig.’

Opgelucht begint het bloemenmeisje te werken. Alles valt nu op zijn plaats, haar tengere lichaam concentreert zich. Ze laat haar schouders zakken, haar dunne vingers pakken een tang, ze buigt zich over de emmers en plukt er bloemen uit, een voor een. Haar vingers houden de stengels voorzichtig vast. Ze lijkt een plan te hebben, er is geen sprake meer van aarzeling of onzekerheid. Ze laat haar blik over de emmers glijden, ze heeft een geoefend oog, zelfverzekerd nu. Witte lelies, blauwe anemonen, lathyrus en rozen. Langzaam ontstaat er een bol, pastelkleurig boeket onder haar handen. Ze

begint in het midden met een lelie, het middelpunt dat door de rest van de bloemen zal worden omkranst, zwaaiend en wiegend, maar toch stevig, zodat de bloemen elkaar beschermen en steunen, het is een kunst. Hij ziet het en begrijpt het, hij raakt gefascineerd en vergaapt zich aan wat er voor zijn ogen ontstaat, maar huivert even als hij denkt aan het gruwelijke doel dat de bloemen zullen dienen. Hij staat ongeduldig te wiebelen. Zijn hart bonkt hard onder zijn parka, hij wil het tot rust brengen, maar het lukt niet, zijn hart luistert niet meer naar hem. Ja, ja, denkt hij, dan moet het maar net zo hard bonzen als het wil, ik heb toch hersens en die functioneren zoals het hoort. Ik ben degene die beslist, degene die mijn lichaam opdracht geeft om te handelen. Ook al pulseert mijn bloed wild door mijn lichaam en kleurt het mijn gezicht rood, ik blijf toch degene die beslist. Hij haalt nog eens diep adem, zo luid dat ze het hoort en opkijkt. Ze is zich nu bewust van hem, ze begrijpt dat er iets broeit, maar weet de betekenis van zijn gedrag niet te duiden. Instinctief klampt ze zich vast aan haar werk, aan waar ze goed in is. Bloemen binden. Charlo ademt weer rustiger. Beheers je, zegt het binnen in hem, er is niets gebeurd, nog niet. Niemand kan je iets maken. Je kunt nog terug, je kunt er nog mee stoppen en dan zal het leven gewoon zijn gang gaan, tot de dood erop volgt. Hij werpt snelle blikken op het boeket, zijn gedachten dwalen weer af, hij is er niet echt bij. Hij is een nul, hij is niets, maar nu zal hij zich eindelijk losrukken. Hij denkt te weten hoe het zal verlopen. Hij heeft het keer op keer in gedachten doorgenomen. Hij zal het moment beheersen, hij zal de regie nemen over wat er allemaal gaat gebeuren. Er is geen ruimte voor onvoorziene dingen, die zet hij snel uit zijn gedachten. Hij kijkt naar buiten, ziet dat het nog steeds hard sneeuwt. Sporen, denkt hij, en hij voelt in zijn zakken. Om te checken

of hij aan alles gedacht heeft. Dat heeft hij, hij heeft aan alles gedacht, hij heeft wekenlang gedacht. Hij heeft in gedachten geoeft en soms, in zijn slaap, heeft hij geschreeuwd van angst.

Het boeket groeit.

De deurbel rinkelt helder door de stilte, hij schrikt. Er komt een vrouw binnen, ze is gekleed in een groene mantel met een zwarte bontkraag, er ligt sneeuw op haar schouders. Die veegt ze er met een beige handschoen af en dan kijkt ze hem met zwaar opgemaakte ogen aan. Kijkt ze niet erg taxerend, denkt Charlo. Is ze zo'n oude, oplettende tante die niets ontgaat? Details, een eigenaardigheid die ze zich naderhand zal herinneren? Maar hij heeft geen eigenaardigheden, volgens hem niet, en hij kalmeert weer. Ze buigt zich over een van de emmers, trekt er een roos uit, bestudeert met toegeknepen ogen de steel. Snel wendt hij zijn gezicht af. Dat gezicht dat zo groot aanvoelt, dat voor zijn gevoel lijkt te hangen, wapperend als een vlag. Hij kijkt naar buiten, naar de vallende sneeuw. Die is het best zichtbaar onder de lantaarns, een dichte, grijswitte diagonale sneeuwjacht in het donker. Hij voelt zich verdrietig. Vanwege het verschrikkelijke lot dat hem ten deel is gevallen. Dit heb ik niet verdiend, denkt hij, ik ben toch een goed mens. Maar zijn ziel wordt verteerd door angst. Hij is bezig zichzelf te verliezen. Het meisje gaat maar door. Is ze dan nooit klaar, denkt hij. Het is een groot boeket en het begint duur te worden. Hij denkt aan de tijd die verstrijkt, de tijd dat hij hier binnen staat, duidelijk zichtbaar. Dat kan gevaarlijk voor hem worden. Van nu af aan is alles gevaarlijk. Hij is voorbereid op deze angst. Deze fysieke angst, die hij kan beteugelen als hij er maar in slaagt zijn ademhaling in bedwang te houden.